

CORUPȚIA

- modalități de manifestare, mijloacele de prevenire și combatere

DEFINIREA CORUPȚIEI

În spațiul public, prin corupție se înțelege, de cele mai multe ori, orice abatere de la moralitate, de la cinste și de la datorie, care aduce atingere interesului unei persoane sau interesului public, în favoarea interesului unei alte entități bine determinate, de regulă privată.

Transparency International a definit corupția ca fiind folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Astfel, orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept „corupt”.

Această definiție a fost preluată ulterior de Organizația Națiunilor Unite în Convenția Împotriva Corupției adoptată la New York pe 31 octombrie 2003 și ratificată de România prin Legea nr. nr. 365/2004, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 903 din 05/10/2004.

Convenția Penală a Consiliului Europei privind Corupția, semnată de România la data de 27 ianuarie 1999, definește corupția în cele două modalități de săvârșire, **activă** și **pasivă**.

Corupția activă: „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Corupția pasivă: „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

La nivel comunitar, Comisia, prin Comunicarea (2003) 317 către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social, a adoptat definiția corupției folosită de programul Global Împotriva Corupției al Organizației Națiunilor Unite, potrivit căreia **corupția reprezintă abuzul de putere pentru obținerea unor beneficii private**.

Definirea corupției adoptată la nivel comunitar este reflectată în legislația românească într-un sens mai restrâns, fiind incluse sub titulatura de fapte de corupție infracțiunile clasice de dare și luare de mită, trafic de influență, primire de foloase necuvenite, abuzul în serviciu, dacă este cauza obținerii unor beneficii pentru sine sau pentru altul și infracțiunile asimilare.

Corupția reprezintă un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale, realizate de indivizi care exercită un rol public și care abuzează de puterea publică pe care o exercită pentru a-și promova anumite interese personale, interese ale altora sau pentru a obține pentru sine sau pentru altul beneficii materiale sau financiare.

CADRUL LEGISLATIV EXISTENT PRIVIND PREVENIREA ȘI COMBATEREA CORUPȚIEI

□ **Legislație anticorupție românească:**

○ Legea nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

○ Hotărârea Guvernului nr.583/2016 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public ;

□ **Măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice și sancționarea corupției:**

○ Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;

□ **Prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție:**

- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
- **Protecția avertizorilor de integritate:**
- Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legislație privind transparența în administrația publică:**
- Constituția României (Articolul 31 - Dreptul la informație)
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare.

MIJLOACE LEGALE DE PLÂNGERE

Asigurarea integrității profesionale în România, din punctul de vedere al reglementărilor juridice, se poate realiza prin mijloace administrative și prin mijloace penale.

În ceea ce privește **mijloacele administrative**, există reglementări care să asigure un anumit grad de disciplinare a comportamentului personalului care activează în sectorul public, între care:

- Legea nr. 7/2004 republicată privind Codul de conduită a funcționarilor publici;
- Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 52/2003 cu privire la transparența decizională, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Plângeri împotriva funcționarilor publici

În cazul funcționarilor publici, plângerile îndreptate împotriva acestora trebuie adresate comisiei de disciplină care funcționează în entitatea publică în care acesta își desfășoară activitatea.

Statutul funcționarilor publici aprobat prin Legea nr. 188/1999 republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că pentru fiecare autoritate și instituție a administrației publice centrale sau locale trebuie să existe o comisie de disciplină pentru cercetarea plângerilor referitoare la funcționarii publici.

• **Atribuțiile comisiei de disciplină:**

- a) cercetează abaterile disciplinare pentru care a fost sesizată;
- b) stabilește persoanele care urmează să fie audiate;
- c) audiază funcționarul public a cărui faptă constituie obiectul sesizării, persoana care a formulat plângerea precum și orice alte persoane este necesar;
- d) poate cerceta orice acte sunt necesare pentru soluționarea sesizării;
- e) propune sancțiunea disciplinară aplicabilă funcționarului public;
- f) întocmește raportul cu rezultatele cercetării disciplinare;
- g) transmite organelor de cercetare penală cazurile care depășesc sfera răspunderii disciplinare și intră în sfera acțiunilor penale sau de corupție.

• **Faptele ce constituie abateri disciplinare**, conform prevederilor art. 77 alin. 2 din Legea nr. 188/1999 republicată:

- a) întârzierea sistematică în efectuarea lucrărilor;
- b) neglijența repetată în rezolvarea lucrărilor;
- c) absențe nemotivate de la serviciu;
- d) nerespectarea în mod repetat a programului de lucru;

- e) intervențiile sau stăruințele pentru soluționarea unor cereri în afara cadrului legal;
- f) nerespectarea secretului profesional sau a confidențialității lucrărilor cu acest caracter;
- g) manifestări care aduc atingere prestigiului autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea;
- h) desfășurarea în timpul programului de lucru a unor activități cu caracter politic;
- i) refuzul de a îndeplini atribuțiile de serviciu;
- j) încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese și interdicții stabilite prin lege pentru funcționarii publici;
- k) alte fapte prevăzute ca abateri disciplinare în actele normative din domeniul funcției publice și funcționarilor publici.

• **Interdicții specifice funcțiilor publice** sunt instituite prin Legea nr.7/2004 republicată privind Codul de conduită a funcționarilor publici, după cum urmează:

- Art.7 alin.(2): Funcționarilor publici le este interzis:

- a) să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legătură cu activitatea autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
- b) să facă aprecieri neautorizate în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care autoritatea sau instituția publică în care își desfășoară activitatea are calitatea de parte;
- c) să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
- d) să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției publice, dacă această dezvăluire este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile instituției ori ale unor funcționari publici, precum și ale persoanelor fizice sau juridice;
- e) să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva statului sau autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.

- Art.12 alin.(2): Funcționarii publici au obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, precum și persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, prin:

- a) întrebuințarea unor expresii jignitoare;
- b) dezvăluirea unor aspecte ale vieții private;
- c) formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

alin.(3): Funcționarii publici trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor cetățenilor. Funcționarii publici au obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prin:

- a) promovarea unor soluții similare sau identice raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
- b) eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.

- Art.14: Funcționarii publici nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

- Art. 15 alin.(1): În procesul de luare a deciziilor, funcționarii publici au obligația să acționeze conform prevederilor legale și să își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.

alin.(2): Funcționarilor publici le este interzis să promită luarea unei decizii de către autoritatea sau instituția publică, de către alți funcționari publici, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

- Art.17 alin.(1): Este interzisă folosirea de către funcționarii publici, în alte scopuri decât cele prevăzute de lege, a prerogativelor funcției publice deținute.

alin.(2): Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de elaborare a proiectelor de acte normative, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, funcționarilor publici le este interzisă urmărirea obținerii de foloase sau avantaje în interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.

alin.(3): Funcționarilor publici le este interzis să folosească poziția oficială pe care o dețin sau relațiile pe care le-au stabilit în exercitarea funcției publice, pentru a influența anchetele interne ori externe sau pentru a determina luarea unei anumite măsuri.

Încălcarea dispozițiilor Codului de conduită al funcționarilor publici atrage răspunderea disciplinară a funcționarilor publici. Comisia de disciplină constituită la nivelul entității publice are

competența de a cerceta încălcarea prevederilor Codului de conduită și de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare, în condițiile legii.

• *Conflictul de interese*

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative (art. 70 din Legea nr. 161/2003).

Principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților și funcțiilor publice sunt imparțialitatea, integritatea, transparența deciziei și supremația interesului public (art. 71 din Legea nr. 161/2003).

Potrivit prevederilor art.79 din Legea nr.161/2003, funcționarul public este în conflict de interese dacă se afla în una dintre următoarele situații:

- a) este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
- b) participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- c) interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință, prin desemnarea unui alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.

• *Incompatibilități privind funcționarii publici*

Conform prevederilor art.94 din Legea nr.161/2003, calitatea de funcționar public este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau calități decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică.

Funcționarii publici nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate, după cum urmează:

- a) în cadrul autorităților sau instituțiilor publice;
- b) în cadrul cabinetului demnitarului, cu excepția cazului în care funcționarul public este suspendat din funcția publică, în condițiile legii, pe durata numirii sale;
- c) în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori în alte unități cu scop lucrativ din sectorul public;

Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare și control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ din sectorul public nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanța de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din corpul funcționarilor publici.

Funcționarii publici nu pot fi mandatar ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătura cu funcția publică pe care o exercită.

De asemenea, nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I. Persoanele care se afla într-o astfel de situație trebuie să opteze, în termen de 60 de zile, pentru încetarea raporturilor ierarhice directe. Într-o astfel de situație, șeful ierarhic superior al funcționarilor publici respective va dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre funcționarii publici soți sau rude de gradul I. Existența situațiilor de raporturi ierarhice directe poate fi sesizată de orice persoană.

Conform prevederilor art.96, funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice, al creației literar-artistice, precum și funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate ca funcționar public, funcționar public parlamentar sau

funcționar public cu statut special, potrivit fișei postului. De asemenea, funcționarii publici pot candida pentru o funcție eligibilă sau pot fi numiți într-o funcție de demnitate publică, caz în care raportul de serviciu se suspendă până la încetarea funcției eligibile sau a funcției de demnitate publică.

Conform art.25 din Legea nr.176/2010, fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese ori starea de incompatibilitate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile Legii nr.176/2010 nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

Persoana eliberată sau destituită din funcție sau față de care s-a constatat existența conflictului de interese ori starea de incompatibilitate este decăzută din dreptul de a mai exercita o funcție sau o demnitate publică, cu excepția celor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării, destituirii din funcția ori demnitatea publică respectivă sau a încetării de drept a mandatului.

Raportul de evaluare întocmit de Agenția Națională de Integritate cu privire la existența unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate se comunică comisiei de disciplină, care propune autorității prevăzute de lege aplicarea unei sancțiuni, potrivit legii.

• Sesizarea comisiei de disciplină:

Sesizarea comisiei de disciplină se poate face de către orice persoană care a fost vătămată de fapta funcționarului public. Sesizarea se depune la sediul autorității sau instituției publice sau se transmite prin poștă în atenția comisiei de disciplină, și nu a conducătorului instituției publice.

Sesizarea comisiei de disciplină se depune în termen de maximum 1 an și 6 luni de la data săvârșirii faptei sesizate ca abatere disciplinară și trebuie însoțită, atunci când este posibil, de înscrisurile care o susțin.

În cazurile în care faptele săvârșite de către funcționarul public întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.

Plângeri împotriva personalului contractual

Plângerile împotriva personalului contractual din entitățile publice se adresează organului superior ierarhic.

Aceste sesizări pot privi abateri disciplinare, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât să constituie infracțiuni:

Procedura de soluționare a cererilor în contenciosul administrativ

Potrivit art.7 din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004 cu modificările și completările ulterioare, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act administrativ individual care i se adresează trebuie să solicite autorității publice emitente sau autorității ierarhic superioare, dacă aceasta există, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia. Pentru motive temeinice, persoana vătămată, destinatar al actului, poate introduce plângerea prealabilă, în cazul actelor administrative unilaterale, și peste termenul sus-menționat, dar nu mai târziu de 6 luni de la data emiterii actului.

Este îndreptățită să introducă plângere prealabilă și persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim, printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept. Plângerea prealabilă, în cazul actelor administrative unilaterale, se va introduce în termen de 30 de zile din momentul în care persoana vătămată a luat cunoștință, pe orice cale, de conținutul actului. Pentru motive temeinice, plângerea prealabilă se poate formula și peste termenul de 30 de zile, dar nu mai târziu de 6 luni de la data la care a luat cunoștință, pe orice cale, de conținutul acestuia.

De asemenea, se poate formula plângere prealabilă și în cazul nesoluționării în termenul legal sau a refuzului nejustificat de soluționare a cererii formulate, din partea autorității publice.

Dacă, ulterior parcurgerii procedurii prealabile, cetățeanul este nemulțumit de răspunsul primit la plângerea administrativă sau dacă nu a primit nici un răspuns în termenul legal, atunci acesta se poate adresa,

conform art. 8 alin.(1) din Legea 554/2004, secției de contencios administrativ a tribunalului în a cărei rază teritorială își are domiciliul, solicitând anularea actului, în tot sau în parte, repararea pagubei și daune morale/obligarea autorității publice la formularea unui răspuns.

Termenul pentru sesizarea instanței este de 6 luni (sau, în mod excepțional, pentru motive temeinice, un an) de la data:

- comunicării răspunsului la plângerea prealabilă;
- comunicării refuzului nejustificat de soluționare a cererii;
- expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile, respectiv data expirării termenului legal de soluționare a cererii.

Acțiunea în contencios administrativ se întemeiază pe dispozițiile art. 52 din Constituție, care îndreptățește persoana vătămată într-un drept al său, de o autoritate publică, printr-un act administrativ, sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. De asemenea, art. 1, alin. 1 din Legea nr. 554 din 2004 a contenciosului administrativ prevede că orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

MIJLOACE PENALE

În ceea ce privește *mijloacele penale*, acestea sunt definite în legislația penală din România, în special prin:

- Codul Penal
- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.

Răspunderea penală intervine în momentul săvârșirii faptelor calificate drept infracțiune de legislația penală. Prin săvârșirea unei infracțiuni se înțelege comiterea unei fapte pe care legea o pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea unei fapte ca autor, instigator sau complice.

Fapta comisă, pentru a antrena răspunderea penală, trebuie să îndeplinească toate cerințele cerute de lege pentru o infracțiune, sau altfel spus, trebuie să îndeplinească elementele constitutive ale unei infracțiuni.

CORUPȚIA ȘI INFRACTIUNILE DE CORUPȚIE

Compararea diverselor concepte despre corupție indică faptul că acțiunile care se califică drept corupție în general includ următoarele elemente:

1. o persoană cu autoritate (puterea) de a adopta decizii importante pentru societate;
2. prevederi legale care reglementează luarea de decizii (legislație, principii, criterii, proceduri);
3. o persoană sau mai multe persoane care doresc o decizie favorabilă lor;
4. schimb reciproc avantajos între persoana care ia decizia și persoana sau persoanele care doresc decizia;
5. norme violate de luare a deciziilor, daune cauzate societății [Van Duyne, 2001, p.74-76].

În cele ce urmează sunt prezentate cele mai comune infracțiuni de corupție prevăzute și pedepsite de legea penală română, precum și alte infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul care pot fi săvârșite de funcționarii publici sau personalul contractual din cadrul unei autorități/instituții publice:

a) Luarea de mită

Luarea de mită este fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.

Această faptă este incriminată în grupul infracțiunilor de corupție care aduc atingere activității autorităților publice, instituțiilor publice, persoanelor juridice de interes public, altor persoane juridice sau altor activități reglementate de lege, prin dispozițiile art. 289 din Codul Penal.

Subiectul infracțiunii este calificat, neputând fi decât un funcționar public sau un funcționar, ori una din persoanele indicate în art. 1, 8, 11 din Legea nr. 78/2000.

Prin funcționar public, în sensul legii penale – art. 175 alin. (1) C.p. se înțelege orice persoană care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.
- exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Calitatea subiectului activ trebuie să existe la momentul săvârșirii faptei.

Nerespingerea de către funcționar (sau alt salariat) a promisiunii de foloase necuvenite este încadrată pe același plan cu acceptarea promisiunii, întrucât nerespingerea promisiunii de foloase necuvenite echivalează cu o acceptare tacită. Funcționarul (sau alt salariat) este astfel stimulat a lua o poziție activă (de refuz sau denunțare) față de persoana care desfășoară o activitate de corupere.

Infracțiunea de luare de mită constituie o așa-zisă infracțiune cu consumare anticipată, întrucât simplul act cu caracter preparator al „pretinderii” sau al „acceptării” ori „nerespingerii” de promisiuni consumă infracțiunea.

Sanctiuni: Infracțiunea de luare de mită este sancționată cu *pedeapsa închisorii de la 3 luni la 10 ani* și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

Codul penal cuprinde, de asemenea, o dispoziție care prevede confiscarea banilor, valorilor sau oricăror alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

b) Darea de mită

Darea de mită este fapta persoanei care promite, oferă sau dă bani ori alte foloase necuvenite unui funcționar, în scopul ca acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească ori să întârzie îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu, sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.

Această faptă este incriminată prin art.290 din Codul Penal.

Subiect activ nemijlocit (autor) al infracțiunii de dare de mită poate fi orice persoană fizică.

Sanctiuni: Infracțiunea de dare de mită este sancționată cu *pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani*.

Alin. (2) și (3) al art. 290 C. p. prevede două cazuri speciale de impunitate :

- când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita;
- când mituitorul denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat pentru acea infracțiune. Autodenunțul poate fi făcut oricărei autorități, chiar dacă nu este competentă să efectueze urmărirea penală în această materie. În acest caz autoritatea care a primit denunțul are obligația de a încunoștința de îndată organul de urmărire competent.

Denunțul poate fi făcut în orice formă, esențial fiind numai ca să fi avut loc înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat cu privire la fapta de mituire.

c) Traficul de influență

Traficul de influență este fapta de pretindere, primire ori acceptare a promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.

Această faptă este incriminată prin art.291 din Codul Penal.

Sanctiuni: Infrațiunea de trafic de influență este sancționată cu pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani.

Art. 291 C. p. cuprinde, de asemenea, o dispoziție (alin. 2) care prevede confiscarea banilor, valorilor sau oricăror alte bunuri care au făcut obiectul traficului de influență.

Potrivit art. 7 din Legea nr.78/2000, faptele de luare de mită sau trafic de influență săvârșite de o persoană care exercită o funcție de demnitate publică, este judecător sau procuror, este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor, este membru al instanțelor de arbitraj se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 289 sau 291 din Codul penal, *ale cărei limite se majorează cu o treime.*

d) Cumpărarea de influență

Cumpărarea de influență este promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.

Fapta este incriminată prin art.292 din Codul Penal.

Ca și în cazul infrațiunii de dare de mită, la alin.2 al art.292 este stipulată o cauză de impunitate, și anume dacă făptuitorul denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat pentru acea infrațiune.

Sanctiuni: Înfracțiunea de cumpărare de influență se pedepsește *cu închisoare de la 2 la 7 ani* și interzicerea exercitării unor drepturi.

Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent, cu excepția cazului stipulat la alin.(2) din art.292 C.p.

e) Abuzul în serviciu

Abuzul în serviciu este incriminat în grupul infracțiunilor de serviciu, fiind definit conform prevederilor art.297 alin.(1) din Codul Penal, ca fiind fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice. Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, constituie abuz în serviciu și fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îngreudește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Sanctiuni: Infrațiunea de abuz în serviciu este sancționată cu *pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani* și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică

Art 13² din Legea nr. 78/2000 asimilează abuzul în serviciu infracțiunilor de corupție dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în acest caz *limitele speciale ale pedepsei fiind majorate cu o treime.*

Prin urmare, pentru ca abuzul în serviciu să poată fi asimilat infracțiunilor de corupție, este strict necesar să fie săvârșit cu intenția descrisă în Legea nr. 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infrațiune de corupție, ci eventual de un concurs de infracțiuni cu o faptă de corupție.

f) Uzurparea funcției

Uzurparea funcției este fapta funcționarului public care, în timpul serviciului, îndeplinește un act ce nu intră în atribuțiile sale, dacă prin aceasta s-a produs una dintre urmările prevăzute în art. 297 C.p.

Fapta este incriminată prin art.300 din Codul Penal.

Sanctiuni: Uzurparea funcției se pedepsește *cu închisoare de la 1 la 5 ani sau cu amendă.*

Art 13² din Legea nr. 78/2000 asimilează abuzul în serviciu și uzurparea funcției, infracțiunilor de corupție dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în acest caz *limitele speciale ale pedepsei fiind majorate cu o treime.*

Prin urmare, pentru ca abuzul în serviciu și uzurparea funcției să poată fi asimilate infracțiunilor de corupție, este strict necesar să fie săvârșite cu intenția descrisă în Legea nr. 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infracțiune de corupție, ci eventual de un concurs de infracțiuni cu o faptă de corupție.

g) Neglijența în serviciu și folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane sunt alte două fapte incriminate în art.298 și art.301 din Codul Penal, în categoria infracțiuni de serviciu, nefiind considerate, prin urmare, infracțiuni de corupție.

Neglijența în serviciu este încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice. Fapta se pedepsește cu *închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.*

Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane este fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv și se pedepsește cu *închisoarea de la unu la 5 ani* și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

Modalități de sesizare a faptelor de corupție

Plângerea penală în cazul infracțiunilor de corupție are următoarele caracteristici:

- Poate fi făcută numai de victima uneia din infracțiunile de corupție;
- Trebuie să conțină toate datele de identificare ale părții vătămate;
- Conține descrierea faptei, indicarea făptuitorului (eventual numele acestuia, dacă este cunoscut);
- Se vor indica și mijloacele de probă propuse.

Denunțul are următoarele caracteristici:

- poate fi făcut de orice persoană care are cunoștință de săvârșirea uneia din faptele de corupție;
- conține datele de identificare ale denunțatorului;
- conține descrierea faptei și indicarea făptuitorului;

Denunțurile anonime sunt luate în considerare numai dacă prezintă indicii clare ce pot face obiectul sesizării din oficiu a organelor de urmărire penală, fiind considerate sesizări din oficiu.

Instituții competente

Parchetele de pe lângă instanțele judecătorești

Sesizările pentru infracțiunile de corupție trebuie adresate parchetului de pe lângă instanța care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel, urmărirea penală efectuându-se obligatoriu de către procuror.

Curtea de Conturi

Sesizează în mod obligatoriu parchetul când constată indicii de săvârșire a unei fapte de corupție;

Exercită atribuții jurisdicționale, comportându-se ca o instanță specializată în domeniul economic financiar;

Controlează modul de formare, de administrare și de întrebuințare a banilor publici.

Direcția Națională Anticorupție

Sunt de competența Direcției Naționale Anticorupție infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în una din următoarele condiții:

- a) dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 euro ori dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 euro;

b) dacă, indiferent de valoarea pagubei materiale ori de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție, sunt comise de către: deputați; senatori; membrii din România ai Parlamentului European; membrul desemnat de România în Comisia Europeană; membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat și asimilații acestora; consilieri ai miniștrilor; judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Curții Constituționale; ceilalți judecători și procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia; Avocatul Poporului și adjuncții săi; consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale; consilierii de stat ai prim-ministrului; membrii și auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi a României și ai camerelor județene de conturi; guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorii Băncii Naționale a României; președintele și vicepreședintele Consiliului Concurenței; ofițeri, amirali, generali și mareșali; ofițeri de poliție; președinții și vicepreședinții consiliilor județene; primarul general și viceprimarii municipiului București; primarii și viceprimarii sectoarelor municipiului București; primarii și viceprimarii municipiilor; consilieri județeni; prefecți și subprefecți; conducătorii autorităților și instituțiilor publice centrale și locale și persoanele cu funcții de control din cadrul acestora, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de la nivelul orașelor și comunelor și a persoanelor cu funcții de control din cadrul acestora; avocați; comisarii Gărzii Financiare; personalul vamal; persoanele care dețin funcții de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes național, al companiilor și societăților naționale, al băncilor și al societăților comerciale la care statul este acționar majoritar, al instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar-bancare; persoanele prevăzute la art. 293 și 294 din Codul penal.

De asemenea, sunt de competența Direcției Naționale Anticorupție infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, precum și infracțiunile prevăzute la art. 246, 297 și 300 din Codul penal, dacă s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro.

Agenția Națională de Integritate

Agenția Națională de Integritate îndeplinește activitatea de evaluare a declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute de lege pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice, din oficiu sau la sesizarea oricărei persoane fizice ori juridice, cu respectarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 233/2002.

Pentru îndeplinirea competențelor conferite prin lege, Agenția exercită următoarele atribuții, cu respectarea principiilor legalității, imparțialității, independenței, celerității, dreptului la apărare și buneii administrări:

- verifică declarațiile de avere și declarațiile de interese;
- efectuează controlul depunerii la termen a declarațiilor de avere și a declarațiilor de interese de către persoanele prevăzute de lege;
- evaluează diferențele semnificative dintre modificările intervenite în avere pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice și veniturile realizate în aceeași perioadă;
- evaluează conflicte de interese sau incompatibilități ale persoanelor care ocupă demnități ori funcții publice;
- întocmește rapoarte de evaluare în cazul în care în urma evaluării identifică elemente de încălcare a legislației privind regimul declarării averii, al conflictelor de interese, respectiv al incompatibilităților, precum și, după caz, a legislației disciplinare fiscale, contravenționale sau penale;
- întocmește rapoarte de evaluare în cazul în care în urma evaluării nu identifică elemente de încălcare a legislației privind regimul declarării averii, al conflictelor de interese, respectiv al incompatibilităților;
- aplică sancțiunile și ia măsurile prevăzute de lege în competența sa sau, după caz, sesizează autoritățile, instituțiile sau organele jurisdicționale competente în vederea luării măsurilor și aplicării sancțiunilor prevăzute de lege;
- elaborează studii, analize, întocmește statistici anuale privind declarațiile de avere, declarațiile de interese, precum și cu privire la verificarea acestora;
- elaborează și difuzează ghiduri practice sau alte materiale în domeniu.

Agenția își îndeplinește atribuțiile de verificare din oficiu sau la sesizarea oricărei persoane fizice sau juridice interesate.